

SEMINÁŘ O INDIKÁTORECH UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Indikátory udržitelného rozvoje jako nástroj pro sledování a snižování regionálních disparit v kvalitě života obyvatelstva, tak se jmenoval mezinárodní pracovní seminář, který proběhl ve dnech 17.–19. září 2008 na Ministerstvu životního prostředí a na Magistrátu města Hradce Králové. Seminář uspořádalo občanské sdružení Civitas per Populi spolu s Týmovou iniciativou pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) a byl zaměřený na velmi aktuální a důležité téma trvale udržitelného rozvoje na všech jeho úrovních (státní, regionální a místní) a možnosti srovnání indikátorů – ukazatelů pro sledování postupu „k“ případně „od“ principů udržitelného života.

V diskusi pracovníků Ministerstva životního prostředí za účasti **Tomáše Kažmierského**, ředitele Odboru environmentálního vzdělávání a **Pavla Šremera**, ředitele Odboru politiky životního prostředí, pracovníků CENIA a představitelů některých místních samospráv šlo o hledání vazeb mezi politikami udržitelného rozvoje na celostátní úrovni a strategiemi rozvoje na místní úrovni. **Bedřich Moldan** přispěl k diskusi o vývoji indikátorů udržitelného rozvoje (UR) na mezinárodní úrovni.

Nezanedbatelnou je i aktuální otázka vazby dat z územně analytických podkladů (ÚAP) a rozboru udržitelného rozvoje území, která dnes požívají jednotlivé úřady obcí s rozšířenou působností (ORP), s indikátory udržitelného rozvoje a procesy strategického plánování měst a obcí resp. procesy Místní Agendy 21. Na příkladu tvorby územně analytických podkladů a rozboru udržitelného rozvoje území pro Prahu demonstroval **Jiří Čtyrský** z Útvaru rozvoje hlavního města Prahy tvorbu indikátorů pro tyto dokumenty včetně sběru dat pro jejich sledování. Referát **Vladimíry Šilhánkové** navázal na problematiku územního plánování a územně promítnutelných indikátorů. I když území nepatří mezi pilíře udržitelného rozvoje, je pro trvalou udržitel-

nost zásadní, a v podstatě všechny tři jeho pilíře se do území promítají. Prezentace se na příkladu města Hradce Králové zamýšlela nad možností uplatnění existujících a sledovaných indikátorů ze Společné sady evropských indikátorů (ECI) při tvorbě ÚAP a zejména rozboru udržitelného rozvoje území, kde je rovněž třeba územně promítnutelné indikátory sledovat.

Významnou částí diskuse byla i vazba mezi procesy Místní Agendy 21 a sledováním indikátorů udržitelného rozvoje, které tyto procesy monitorují. **Pavel Šubrt** z Odboru rozvoje města provedl účastníky pracovního semináře procesem strategického plánování v Hradci Králové. Poukázal nejen na přínosy, klady a úspěchy procesu strategického plánování, ale také na nedostatky, které proces strategického plánování provázely. Takto pojaté téma bylo velmi přínosné, neboť pomohlo identifikovat nejen problémy vlastního strategického plánování, ale i vztahy k procesu Místní Agendy 21 a k indikátorům udržitelného rozvoje na lokální úrovni.

Za účasti pracovníků Českého statistického úřadu se řešila i problematika dostupnosti a validity dat pro tato měření, zejména dostupnost dat na úrovni obcí. **Michael Pondělíček** se zaměřil na kvalitu a dostupnost dat pro lokální úroveň resp. pro úroveň obcí s rozšířenou působností (ORP). Na příkladu zjišťování nezaměstnanosti poukázal na skutečnost, že statisticky sledovaná a vykazovaná data neodpovídají skutečnosti. Stejně tak přístup k datům v environmentální oblasti je velmi limitován a provázanost dat je rovněž problematická.

Dále se seminář zaměřil na srovnání různých přístupů k tématu sledování indikátorů v různých zemích. **Martin Maštálka** představil systém sledování indikátorů ECI ve městě Hradci Králové. Prezentace **Karl-Heinze Func**ka z německého Giessenu se věnovala tvorbě 1. zprávy o udržitelném rozvoji v Giessenu jako součásti Místní Agen-

dy 21. **Alexandr Žurba** z ruského Státního centra pro environmentální otázky se zabýval problematikou srovnání přístupu k UR v podmínkách Ruska a států EU. Předvedl indikátorové sady UR, které jsou používány v Ruské federaci. Věnoval se příkladu z třetího největšího ruského města – Kazaně. Představil analýzu „udržitelnosti“ v obytném území města a analýzu předpokládaných dopadů na životní prostředí jako podklad pro tvorbu územního a strategického plánu města.

Viktor Třebický se zamýšlel nad vývojem indikátorů a nad místní dimenzí sledování indikátorů. Poukázal na skutečnosti, že místní indikátory by neměly být chápány pouze jako vědecká data o místní komunitě, ale měly by být i jasné a srozumitelné pro místní obyvatelstvo. Prezentace **Josefa Nováka** představila aktivity Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) a Společnou evropskou sadu indikátorů (ECI) upravenou pro potřeby užití v ČR jako sadu ECI/TIMUR. Věnoval se praktickému užití indikátorů v partnerských a spolupracujících městech v síti TIMUR a srovnání výsledků mezi jednotlivými spolupracujícími městy.

V závěru semináře byla zdůrazněna potřeba rozvoje široké odborné diskuse nejen k problematice výběru a konstrukce vlastních indikátorů, ale i k jejich zapojení a využití v procesu strategického plánování a procesu Místní Agendy 21. Velmi významná pro budoucnost je i potřeba zapojování veřejnosti nejen do plánovacího procesu a procesu Místní Agendy 21, ale i do procesu sledování indikátorů UR. Podrobnější výsledky semináře jsou k dispozici na webových stránkách pořadatelů www.civitasperpopuli.org či www.timur.cz.

Pro přiblížení problematiky indikátorů udržitelného rozvoje jako součásti „trvale udržitelného“ územního plánování bude pro úřady územního plánování uspořádán 5. února 2009 na univerzitě v Pardubicích pracovní seminář.

*doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
předsedkyně o.s. Civitas per Populi*